

Hõuru küla arengukava 2016–2021

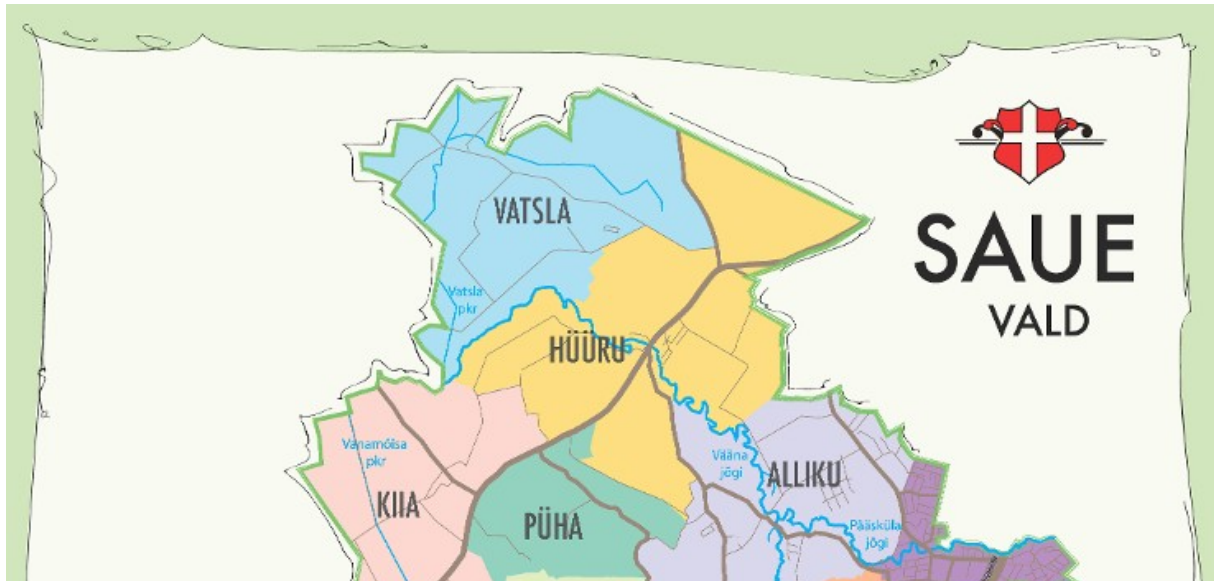
Kinnitatud küla koosoleku poolt maikuus 2016.a

Sisukord

<u>Sissejuhatus.....</u>	<u>3</u>
<u>Hetkeolukorra analüüs.....</u>	<u>5</u>
<u>Hüüru küla arengueesmärgid.....</u>	<u>8</u>
<u>1 Kogukond.....</u>	<u>9</u>
<u>2 Turvalisus.....</u>	<u>10</u>
<u>3 Mõis.....</u>	<u>11</u>
<u>Arengukava täitmine ja uuendamine.....</u>	<u>12</u>

Sissejuhatus

Hüüru küla asetseb Harjumaal Saue vallas Tallinna-Paldiski maanteest mõlemal pool, kus maantee 15,1 km asub Hüüru sild. Küla läbib Väana jõgi võib kevadise suurvee ajal põhjustada üleujutusi. Hüüru küla kuulub ühtsesse mõjupiirkonda Paldiski maanteega seotud Saue valla Vatsla, Kiia ja Püha küladega, moodustades Hüüru kandi¹. Piirkondlikuks kultuuri-, noorsootöö- ja seltsielu keskuseks on Hüüru mõis.²

Joonis 1. Väljavõte Saue valla külade joonisest valla veebilehelt (12.04.2016 <http://sauevald.kovtp.ee/uldinfo>)

Hüüru küla ajalugu ulatub tagasi vähemalt 13.sajandisse, mil küla oli 1241. aastani Taani hindamisraamatus nimetatud. Hüüru veskit on mainitud aastal 1557 seoses üleminekuga Tallinna komtuuri valdusesse. Hüüru mõisast on teateid juba 1371. aastast, 1925–1973 aastatel tegutses mõisas kool. 1816.a talurahva seadusega loodi vallad ning Hüüru küla kuulus Harku valla alla. 1970.a elas külas 189 inimest, küla piirkonnas oli külanõukogu, Harku haigla, apteek, sidejaoskond, algkool ja raamatukogu. 1977. aastast kuulub Hüüru küla Saue valla alla. 1987. aastal oli Hüüru külas 208 elanikku.³

Hüüru külas oli 01.01.2015.a seisuga 425 elanikku, mis on 19,7% enam kui 01.01.2008 (mil oli 355 elanikku), ent aastatel 2013–2015 ei ole suurenemine olnud märkimisväärne.⁴ Saue valla rahvastikunäitajate osas on Hüüru küla üks kuuest, kus on eakate osatähtsus suurim.⁵ Valla hinnangul (2014) on Hüüru küla üks valla kolmest esmatasandi tõmbekeskusest, mis peaks pakkuma vastavalt sellele teenuseid vähemalt seitsmes valdkonnas – piirkondliku elu edendamine ja ettevõtlus, kultuur, noorsootöö, huviringid ja huviharidus, sotsiaalhoolekanne ja sotsiaalteenused, kuriteoennetus, postiteenused ja muud teenused.⁶

1 Saue valla arengukava 2015-2022 (2026), lk 18. https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4011/0201/5020/m19_lisa_1.pdf#

2 Hüüru küla tutvustus Saue valla veebilehel. [11.03.2016]. <http://sauevald.kovtp.ee/huuru>

3 Ivi Tomingas. 2001. Hüüru küla 760. Ettekanne küla juubeliüritusel. [12.04.2016]. <http://www.huuru.ee/ajalugu/>

4 Saue valla veebilehe andmetel rahvastik külade kaupa. Viimased andmed avaldatud 01.01.2015 seisuga. [02.05.2016]. <http://sauevald.kovtp.ee/documents/108075/0/Elanikud+lehte.docx/c585ea06-1d2b-46ad-b7fc-f193fc7aefc9>

5 Saue valla arengukava 2015-2022 (2026), lk 10. https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4011/0201/5020/m19_lisa_1.pdf#

6 Soovituslik juhend külaliikumise ja kohaliku elu edendamiseks Saue valla veebilehel. [11.03.2016]. http://sauevald.kovtp.ee/documents/108075/0/2014_10_01_Soovituslik+juhend_+V%C3%9C%20roll+k

Hüüru küla arengukava on koostatud 2016.a esimeses pooles küla elanike (sh külaseltsi liikmete) poolt. Arengukava koostamise ajal oli Saue vald pidamas ühinemise plaane 2017.aastast Kernu valla, Nissi valla ja Saue linnaga. Ühinemise otsus tehti valdade poolt märtsi lõpus. Liitumine võib kaasa tuua arengudokumentide muutumise. Sellest lähtuvalt vaadati Saue valla arengudokumente, ent küla arengukava koostamisel neist otseselt ei lähtunud. Arengukava on Hüüru Külaseltsile, külavanemale ja elanikele järgimiseks oma ühiste tegevuste planeerimisel ja ellu viimisel.

Arengustrateegia koostamine toimus MTÜ Hüüru Külaseltsi algatusel ja eestvedamisel kohaliku omaalgatuse programmi ja Saue Vallavalitsuse kaasrahastatud projekti „Hüüru küla areneb“ raames. Projektijuht oli kultuurijuht Irja Targama. Kohaliku omaalgatuse programmi toetus eraldatakse Harju Maavalitsuse ja Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kaudu. Projekti rahastas rahandusministeerium kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Arengustrateegia koostamist juhtis Lianne Teder Arengutoetajate ühingust. Aruteludes ja strateegia koostamises osalesid 40 külaelanikku: Ahti Tasuja, Aivo Ojala, Allan Timmermann, Anders Jaano, Andres Hunt, Anne Reinsoo, Annika Lentso, Arnold Öispuu, Artur Aidla, Ege Kuldma, Endel Ervin, Erkki Kivastik, Hedy Kuusalu, Heidi Hunt, Hendrik Tibar, Irja Targama, Ivar Erg, Ivi Tomingas, Jaak Nirk, Kadri Uusoja, Kaja Prikk, Karin Aidla, Katrin Tibar, Kirsti-Helena Lepp, Koidu Augasmägi, Kristjan Kuutok, Külli Ots, Lille Ots, Malle Ots, Marek Ploompuu, Margus Uusoja, Marika Kutser, Neeme-Lennart Tullus, Oksana Lövi, Priit Laansalu, Priit Lõhek, Riina Retu, Tarmo Loog, Tiia Tasuja, Vello Leiten.

Hetkeolukorra analüüs

Saue valla 2014.a uuringust lähtuva soovitusliku külaliikumise ja kohaliku elu edendamise juhendi kohaselt on Hüüru küla, lähtuvalt elanike arvust, arvatud esmatasandi tõmbekeskuseks. Kokku on jaotuses kolm tasandit, millest kõrgeim on esmatasandi tõmbekeskus, mis peab pakkuma mitmekesiseid teenuseid.⁷ Suurt rolli teenuste pakkumise korraldamisel Hüüru külas näeb vald Hüüru külaseltsil. Saue valla arengukavas 2015–2022 (2026) hinnatakse Hüüru Mõisa väga suure arengupotentsiaaliga küla- ja kultuurielu keskuseks.⁸ Valla eelarve strateegias on mõisa renoveerimiseks ette nähtud vahendeid 180 000 eurot 2018.aastal.⁹ Olemas on mõisa renoveerimise plaan.

Hüüru küla sotsiaalne ja tehniline taristu on alates 2013. aastast arenenud, vajalikud on olulised investeeringud Hüüru mõisa renoveerimisse, spordiväljakute ja täiendavate kergliiklusteede rajamisse, ühisveevärgi ja kanalisatsiooni edasiarendusse, teedevõrgu korrastamisse, uute teenuste (nt lasteaed) välja arendamisse. Külas puudub kauplus. Piirkonna arendamisel (teenuste kättesaadavuse tõstmiseks) peetakse mõistlikuks teha koostööd Harku vallaga (sotsiaalne taristu Harku alevikus).¹⁰

Saue vallas kehtib külavanema statuut, mille kohaselt on külavanem külaelanike ning nende ühiste huvide esindaja. Külavanem juhendab oma tegevuses küla ühistest seisukohtadest ja valla arengukavast, riigi ja kohaliku omavalitsuse õigusaktidest. Statuudi kohaselt lähtub külavanem olukordades, kus tegevus ei ole määratletud olemasolevate seadustega, üldinimlikest seisukohtadest ning inimõigustest.¹¹ Määratud on külavanema valimiste kord, külavanema õigused, kohustused ja vastutus. Muuhulgas on külavanema kohustus korraldada küla arengukava arutelusid (§ 4 lg 6), viia vähemalt üks kord aastas läbi küla koosolek ja esitada külaelanikele aruanne oma tegevuse kohta (§ 4 lg 10).

Arengukava koostajad töid Hüüru küla **tugevustena** välja järgmised näitajad:

- Hüüru mõis tegutseb külakeskusena. Mõisahooned on avatud kõigile, toimuvad huvitegevused (sh arvutikasutus).
- Veski trahter Paldiski maanteel tähistab Hüüru küla sellest läbisõitjatele.
- Külaselts ühendab ja hoiab koos küla elanikke, viib ellu projekte, vahendab infot küla tegevuste kohta, teavitab valda küla probleemidest.
- Toimuvad traditsioonilised sündmused, sh emadepäeva kontsert, jaanipäev, sügislaad, laste jõulupidu, huviringid lastele, heakorraldused Hüüru mõisa ümbruses.
- Küla asub heas asukohas Tallinna, Keila, Laagri suunas liikumiseks.
- Küla kasvab, sh uuseramute ehituse ning mõningate uusarenduste arvelt.

7 Soovituslik juhend külaliikumise ja kohaliku elu edendamiseks Saue valla veebilehel. [11.03.2016]. http://saevald.kovtp.ee/documents/108075/0/2014_10_01_Soovituslik+juhend+_V%C3%9C%20roll+k%C3%BC%20liikumise+ja+kohaliku+elu+edendamises+Saue+vald.docx/2654d4e1-fa14-4cf7-b972-39302d4171fa

8 Saue valla arengukava 2015–2022 (2026), lk 18. https://www.riigiteataja.ee/akt/4011/0201/5020/m19_lisa_1.pdf#

9 Saue valla eelarvestrateegia 2016–2019. Kinnitatud Saue Vallavolikogu 24.09.2015 määrusega nr 19, lk 24. https://www.riigiteataja.ee/akt/4011/0201/5020/m19_lisa_2.pdf#

10 Hüüru küla tutvustus Saue valla veebilehel. [11.03.2016]. <http://saevald.kovtp.ee/huuru>

11 Külavanema statuut Saue kohalikus omavalitsuses § 1 lg 2. Vastu võetud 24.04.2003 Saue Vallavolikogu määrusega nr 11. <https://www.riigiteataja.ee/akt/426022013043>

- Külasiseste asfaltteede osakaal suureneb. Sellega väheneb tolmapate ja poriste külavaheteede hulk, kaasneb kinnisvara väärtuse tõus ning see soodustab külaelanikelanike liikuvust.
- Mõisa juures on mänguväljak, mis on külaelanikele tutvumiskeskonnaks.
- Külas elavad aktiivsed inimesed ja tegutsevad ühingud, sh Hüüru Pensionäride Ühendus Sügiskuld.

Hüüru küla **nõrkustena** nimetati järgmisi asjaolusid:

- Puuduvad külavanema vastuvõtuajad.
- Bussiliiklus ei vasta elanike vajadustele.
 - Vallasisene bussiliiklus erinevate külade vahel on kesine.
 - Bussiga ei saa Hürust Sauele. [*Olemas koolibussi ring.*] Lapsed saavad sõita koolibussiga vaid Laagri kooli (ei ole võimalust minna Saue linna kooli).
 - Laupäeviti ja pühapäeviti on olemasolev bussiliiklus hõre.
 - Õpilastele ja pensionäridele ei ole bussipileti soodustusi Tallinnasse sõidul.
- Kalda tee väljasõit Paldiski maanteele on ohtlik, eriti talvel.
- Tänavavalgustus on puudulik.
- Kogukond ei tunne üksteist.
- Külaelanikel on valdkonniti erinevad nägemused, ei jõuta ühiste kokkulepeteni eelkõige eelisarendatavates valdkondades.
- Puudub piisaval hulgal kergliiklusteid.

Probleemse valdkonnana nimetati ka jõe kalda liigset niitmist, hundinuiade mahaniitmist ka Veski tee ääres. Vääna jõe ja selle kallaste puhtana hoidmise ja hooldamisega tegeleb vald. Riigimaantee äärte hooldamise eest vastutab riik.

Mõnede inimeste poolt tõstatati küsimus küla kui terviku võrdsest kohtlemisest valla poolt.

Arengukava koostajad hindasid probleemide omavahelist seotust ning leidsid neli peamist murekohta, mille lahendamine mõjutab kõige tõenäolisemalt teiste puudjääkide leevendumist. Muude probleemide lahendamisele enim mõju avaldavad valdkonnad on:

1. Elanike vahetu kontakt külavanemaga (vastuvõtuajad).
2. Suhtumine Hüüru külasse kui tervikusse.
3. Külaelanike ühtsete seisukohtade kujundamine, arvestades erinevaid arvamusi.
4. Külaelanike osalemine kogukonnaelus.

Hüüru küla väliste **ohtudena** nimetati järgmisi olusid:

- Kergliiklustee puudumine Veski teel.
- Bussiliikluse puudumine Saue linna, kus on gümnaasium, rongipeatus jt.
- Küla läbib maantee ja jõgi, mis jagab kaardi peal küla justkui neljaks sektoriks.
- Regionaalpoliitiliste arengusuundadega võib tekkida suhtumine, kas „on seda Hüüru küla vaja?“, valdade ühinemisel võivad toetused ja investeeringud väheneda.
- Turvalisus väheneb, sh sagenevad vargused puuduliku tänavavalgustuse, tiheneva liikluse, politsei järelevalve vähesuse ja väljakasvanud võsade tõttu.

Väliste **võimalustena** nimetati järgmisi tegureid:

- Kergliiklusteede rajamine toetuste ja avanevate meetmete abil.
- Uute elanike lisandumine uus-arenduste kaudu.

- Otsebussiliikluse korraldamine ka Hüürult Sauele.
- Lasteaia ja universaalse teeninduspunkti (sh juuksur) rajamine.
- Fondidest toetuste taotlemine, sh Leader, Hasartmängumaksu Nõukogu, Kohaliku omaalgatuse programm.
- Tallinna lähedal asetsemine.

Arvestades Hüüru küla sisemisi tugevusi ja nõrkusi ning külast sõltumatuid väliseid ohte ja võimalusi leidsid arengukava koostajad arengueesmärgid järgmiseks viieks-kuueks aastaks küla elu edendamiseks.

Hüüru küla arengueesmärgid

Visioonina on Hüüru küla aastaks 2021 selge identiteediga turvaline elupaik ühtsele kogukonnale ning Hüüru mõisaga seonduv koht külalistele.

Sellest tulenevalt on Hüüru külal kolm peamist arengueesmärki:

1. Hüüru küla elanikud moodustavad ühtse kogukonna, mida esindab külaselts. [Märksõna: kogukond.]
Eesmärgini jõudmise tunnusteks on järgmised:
 - 1.1. Küla ühistel üritustel ja koosviibimistel osalejate arv on pidevas tõus. *[2016.a alguse seisuga on meelelahutuslikel sündmustel osalejaid keskmiselt 50, koosolekutel 10–15 inimest.]*
 - 1.2. Üks liige igast küla majapidamisest on Hüüru Külaseltsi liige.
2. Hüüru külas ja selle ümbruses on eluolu turvalisus tagatud ning liikumine ohutu. [Märksõna: turvalisus.]
Eesmärgini jõudmise tunnusteks on järgmised:
 - 2.1. Külas on vähemalt 5 km valgustatud kergliiklusteid, sh Veski teel Saue suunas. *[2016.a on plaanis luua 2 km kergliiklusteid.]*
 - 2.2. Külas on vähemalt kümme avalikku turvakaamerat. *[2016.a alguse seisuga ei ole avalikke turvakaameraid, olemas on mõned erakaamerad.]*
3. Hüüru mõis ja selle ümbrus (täpsustatud mõisapargi piiridega) on renoveeritud, toimides kogukonna keskusena, ümberkaudsete külade tõmbekeskusena, mõisateatrina ning väljapoole Hüüru küla identiteedi märgina. [Märksõna: mõis.]
Eesmärgini jõudmise tunnusteks on järgmised:
 - 3.1. Täielikult renoveeritud mõisahooned.
 - 3.2. Mõisas tegutsevad erinevatele huvigruppidele sobivad ringid.

Iga arengueesmärgi all on toodud tegevussuunad, mida lähtuvalt toetusvõimalustest, valla arenguplaanidest ning elanike osalemise aktiivsusest aastatel 2016–2021 järgitakse. Arengusuunad võetakse aluseks küla iga-aastase tegevuskava koostamisel.

1 Kogukond

Arengueesmärgina moodustavad aastaks 2021 Hüüru küla elanikud ühtse kogukonna, mida esindab külaselts.

Ühtne kogukond loob turvalisema elukeskkonna, kus inimesed julgevad välja öelda oma arvamust, et üksmeelseid otsuseid teha. Ühtne kogukond saab kujuneda läbi koostöö ja koos tegutsemise. Selleks:

- 1.1. korraldatakse külas ja külakeskuseks olevas mõisas huvitavaid üritusi, sh teatrietendusi;
- 1.2. pakutakse külakeskuseks olevas mõisas (vastavalt võimalustele) koostegemise ruumi aktiivsetele inimestele ja külas tegutsevatele ühingutele;
- 1.3. suhtlevad elanikud oma naabritega aktiivsemalt, pakkudes naabrivalvet;
- 1.4. tervitavad naabrid uusi külaelanikke ja kaasavad nad kogukonna tegemistesse;
- 1.5. suhtutakse toetavalt kohalikesse ettevõtjatesse, soositakse ettevõtluse arengut külas ning leitakse ettevõtlike inimestega koostöövorme.

Külaselts peab esindama küla ühtseid huvisid, käsitledes küla tervikuna, seisma küla ja külaelanike huvide eest suhtluses vallavalitsusega. Sellise külakultuuri kujunemiseks

- 1.6. võtab iga Hüüru küla elanik ühendust oma naabruskonda kolivate (uute) inimestega, tutvustab neile küla, kutsub osalema kogukondlikus tegevuses mõisa ja külaseltsi juures, annab teada info saamise allikatest ning kogukondlikest kokkulepetest turvalisuse küsimustes.

Ühtse külakultuuri soodustamiseks Hüüru Külaselts

- 1.7. vaatab üle oma juhtimismudeli (vastavuses kehtivate õigusaktidega), külaelanike esindatuse ja juhtkonna valimise süsteemi, eriarvamuste kaasamise otsuste tegemise, info liikumise teed, elanike tegevusse kaasamise viisid, eestkoste tegevuse;
- 1.8. võtab aktiivsemalt kasutusse küla märgi ja teeb selle laiemalt nähtavaks;
- 1.9. teeb info oma tegevusest elanikele kättesaadavaks erinevates vormides (sotsiaalmeedia, veebileht, kuulutuste tahvel, infolehed (uutele) külaelanikele);
- 1.10. leiab viisid küla elanike kaasamiseks, kelle kodune keel on vene keel;
- 1.11. taotleb fondidest täiendavaid vahendeid tegevuste elluviimiseks;
- 1.12. teeb ja korraldab koostööd teiste külaseltsidega, naaberküladega ja kohalike omavalitsustega.

MTÜ Hüüru Külaseltsi eesmärk on arendada oma küla kaasaegseks ja eelkõige inimsõbraliku elukeskkonnaga asumiks. Hüüru Külaselts väärtustab iga Hüüru küla elaniku küla heaks tehtud (vabatahtlikku) tööd. Hüüru Külaselts tegutseb koostöös Hüüru külavanemaga.

2 Turvalisus

Arengueesmärgina on aastaks 2021 Hüüru külas ja selle ümbruses eluolu turvalisus tagatud ning liikumine ohutu.

Turvalisus sõidu- ja kergliiklusteede ning nende valgustuse kaudu eeldab valla kohalike teede võrgu kava olemasolu, uusarendustega arvestamist ja head koostööd maaomanikega. Sellest lähtuvalt taotleb Hüüru küla

- 2.1. külasiseste kõikide sõiduteede asfalteerimist, korrashoidu ja valgustamist,
- 2.2. külade vaheliste valgustatud kergliiklusteede rajamist ja hooldust;
- 2.3. külasiseste valgustatud kergliiklusteede rajamist;
- 2.4. kergliiklustee rajamist Veski teele, suunaga Paldiski mnt – Saue linn; kergliiklustee on asumialal valgustuslahendusega.

Hüüru küla elanikud

- 2.5. järgivad lubatud piirkiiruseid külavaheteedel liikumisel.

Alternatiividena autosõidule

- 2.6. teevad Hüüru külas tegutsevad ühendused ja külaelanikud koostööd vallaga, et paremini korraldada vallasisene ühistransport ning tagada küla terviklik arendamine;
- 2.7. suhtlevad Hüüru küla elanikud omavahel, et pakkuda üksteisele küüti samadel aegadel ja marsruutidel liikumisel.

Eri lahendusi püütakse leida aktiivsete kodanike või külaseltsi eestvedamisel

- 2.8. vana kivisilla ohutuse tagamiseks;
- 2.9. küla läbiva Paldiski maantee lõigul turvalisuse tagamiseks (nt liikluskaamera ülesseadmise, Politsei- ja Piirivalveametile liiklustalgutel info andmine ohtlikest teelõikudest);
- 2.10. Kalda teelt Paldiski maanteele ohutu väljasõidu korraldamiseks;
- 2.11. kuritegevuse ennetamiseks vajalike turvasüsteemide (sh elektrooniline valve) loomiseks.

3 Mõis

Arengueesmärgina on aastaks 2021 Hüüru mõis ja selle ümbrus renoveeritud, mõis toimib kogukonna keskusena, ümbruskaudsete külade tõmbekeskusena, mõisateatrina ning on väljapoole tuntud Hüüru küla identiteedi märgina.

Hüüru Külaselts seisab selle eest, et

- 3.1. mõisa hoone renoveeritakse 19. sajandi keskpaigale omases stiilis;
- 3.2. mõisa ümbrus (sh mõisapark täpsustatud piiridega) renoveeritakse ajaloolise mõisapargi stiilis, arvestades tänapäevaseid olusid;
- 3.3. jätkub mõisa arendamine mõisateatri kontseptsioonist lähtudes, liikudes kultuurimõisa kujundamise poole.

Toimimaks elanikele rõõmu pakkuva kogukonnakeskusena jätkab Hüüru Külaselts mõisa ja mõisapargi haldamist, seal sündmuste ja huvitegevuste korraldamist. Seejuures täiendavate suundadena Hüüru Külaselts:

- 3.4. kogub regulaarselt infot külastuste ja sündmuste kohta ning parendab oma tegevust sellest lähtuvalt, et vastata küla elanike huvidele;
- 3.5. korraldab oma tegevuste ja sündmuste laiema nähtavuse (reklaam) avalikkusele;
- 3.6. arvestab mõisa ja selle ümbruse haldamisel külaelanike turvalisusega;
- 3.7. teeb koostööd vallaga esmatasandi tõmbekeskusele omaste teenuste väljaarendamiseks.

Arengukava täitmine ja uuendamine

Arengukava on Hüüru külavanemale, Hüüru Külaseltsile, Hüüru külas tegutsevatele ühendustele ja külaelanikele järgimiseks tegevuste planeerimisel ja ellu viimisel.

Arengukava eesmärkidega seotud tegevused kajastuvad Hüüru Külaseltsi tegevuskavas igal aastal. Nende täitmise kohta annab külaselts aru korraliselt toimuvatel üldkoosolekutel. Külavanem annab arengukava täitmise kohta aru vähemalt üks kord aastas kokkukutsutaval küla koosolekul.

Arengukava perioodil arvestatakse iga järgmise aasta tegevuskava loomisel eelmistel aastatel saavutatut, muutunud oludest lähtuvaid uuendusi arengukavas ning väliseid võimalusi.

Arengukava täitmine ja eesmärkide saavutus vaadatakse üle igal aastal Hüüru Külaseltsi ja külavanema eestvedamisel Hüüru küla elanike poolt. Antakse hinnang arengukava aja- ja asjakohasusele ning vajadusel tehakse uuendusi.

Arengukava täiendamise, uuendamise ja muutmise kinnitab küla koosolek. Hüüru küla 2016–2021 aastate arengukava täitmisest ning uutest arenguvajadustest lähtuvalt asutakse uue perioodi arengukava koostama hiljemalt 2021.a esimeses pooles.